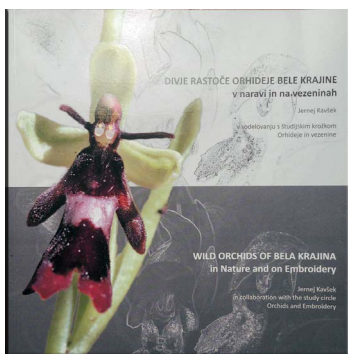

od današnjih, tako da moramo biti ob interpretaciji sedanjih trendov previdni. V tej zvezi je tudi izražena domneva, da bi lahko bujen razvoj kopenske vegetacije konec devona z vezavo ogljika v biomaso rastlin povzročil tolikšen upad koncentracije ogljikovega dioksida v ozračju, da naj bi to povzročilo zelo hude ohladitve in posledično izumiranja. Zdi se, da gre vendarle za preveč poenostavljeno interpretacijo, saj je razvoj rastlinske biomase vedno v ravnotežju z razpoložljivim ogljikovim dioksidom, procesi kroženja ogljika pa stalni in počasni.

Tudi skozi oči botanika se zdi, da monografiji ni kaj očitati. A na enem mestu se vendarle pojavi med geologi zakoreninjena napaka, da namreč parožnice pripadajo rjavim algam. Z zavedanjem, da so to v resnici kopenskim rastlinam kar najbolj sorodne zelene alge, bi bila tudi paleontološka interpretacija procesov naseljevanja kopnega morda lahko boljša.

Knjigo lahko vsekakor priporočam vsem biologom, ki bi želeli dobiti dodaten vpogled v evolucijo živega sveta.

NEJC JOGAN

Vodnik za spoznavanje belokranjskih kukavičevk

Jernej Kavšek, 2022: Divjerastoče orhideje Bele krajine. Zavod za izobraževanje in kulturo Črnomelj. 120 str.

Pred začetkom cvetenja je letos v založbi Zavoda za izobraževanje in kulturo Črnomelj izšla v naslovu omenjena knjiga, ki na 120 straneh v zanimivi kombinaciji z vezeninami predstavlja divjerastoče kukavičevke Bele krajine. Format broširane knjige je nekoliko nenavaden, nekaj več kot 20 centimetrov širok kvadrat z muholikim mačjim ušesom na

naslovnici. Knjiga je zastavljena dosledno dvojezično, v spodnji polovici vsake od uvodnih in sklepnih strani oziroma na vsaki desni strani pri portretnih predstavitev vrst je angleški prevod besedila. Taka rešitev je ob predstavljanju tako atraktivne skupine rastlin, ki bo v te kraje gotovo privabila tudi kakega tujca, razumljiva. Res pa je podvajanje navedene literature na koncu nekoliko nepotrebno.

Prvih 21 strani je namenjenih uvodu. Po dvostranskem pregledu vsebine (portreti kukavičevk so razvrščeni po abecedi latinskih imen, tako da jih neuki uporabniki najdejo lažje po slovenskih ali angleških imenih) sledi kratek predgovor Branka Dolinarja, ki v nekaj besedah tudi predstavi avtorja in njegovo pot preučevalca orhidej Bele krajine. Nadaljnje strani nas na kratko seznanijo s preučevanim območjem (tu so še posebej zanimivi zemljevidi deležev gozda, trajnih travnikov in obdelovalnih površin v ločljivosti 250x250 m ter grafična predstavitev območij z največjim upadom travniških površin v zadnjem desetletju), ki ga avtor kot odličen poznavalec terena in hkrati agronom predstavi prav v luči, pomembni za razumevanje pojavljanja orhidej. Temu sledi kratka predstavitev orhidej kot zelo nenavadne skupine rastlin ter sintetska predstavitev pojavljanja orhidej na preučevanem območju, pri

čemer razumljivo ne navaja natančnih lokalitet, a že naštevanje številnih toponimov lahko bralca napelje na misel, da se kje skriva tudi pregledni zemljevid Bele krajine pa ga žal ni. Šele na zadnji strani uvodnega dela se skriva legenda štirih simbolov, ki so rabljeni pri portretih posameznih vrst, to stran pa krasi tudi nekaj veziljskih izdelkov, čeprav je študijski krožek, v katerem se družijo sodelujoče avtorice vezenin, predstavljen na kratko šele čisto na koncu publikacije.

Sledi 45 portretov predstavljenih vrst kukavičevk, ki so bile vse v približno dveh desetletjih avtorjevega intenzivnega terenskega raziskovanja s skoraj 1400 potrjenimi lokalitetami, najdene na območju Bele krajine. Pri tem morda manjkajo portreti tistih nekaj vrst, za katere obstajajo stari podatki o uspevanju, a jih ni bilo moč potrditi. Vsaka od predstavljenih vrst/podvrst/varietet je predstavljena s fotografijama cveta in socvetja, fotografijo vezenine, ki je za model uporabila to vrsto, ter z zemljevidom znane razširjenosti z natančnostjo prikaza na 1/4 kvadranta, torej okoli 9 km². Kratak poljuden opis predstavljene vrste je na desni tudi preveden, prav tako sta naslova strani na levi slovensko in na desni angleško ime, pod slovenskim imenom pa je navedeno še strokovno ime vrste. Prav pri strokovnih imenih, po katerih so portreti vrst tudi sortirani, pa je majhna težava, saj do nedavnega uveljavljenih imen, ki so marsikomu še vedno edino znana, kot na primer *Orchis morio*, ni nikjer navedenih, hkrati pa je modernizacija strokovnih imen nekoliko nedosledna, tako da na primer muhovnika ne najdemo pod danes veljavnim strokovnim imenom *Neottia ovata*. Ker je ciljna publika za knjigo očitno najširša in je temu prilagojena tudi vsebina opisov vrst, je škoda, da pri posamezni vrsti ni bolj razločno opisano rastišče. Še posebej bi bilo to koristno pri travniških rastiščih, na katerih populacije orhidej vzdržujemo z ustrežno rabo, kar pa tudi naravi naklonjenemu kmetu ni vedno čisto samoumevno.

Po predstavitvi študijskega krožka, ki je v knjigo prispeval vezenine, sledijo tri stvarna kazala (slovensko, angleško, strokovno, slednje brez navedbe strani), ki bi jih bilo vsekakor smiselno združiti v eno samo in prav tako bi bili navedeni viri lahko predstavljeni brez podvojitve.

Izdajo te publikacije lahko vsekakor pozdravimo in ji zaželimo uspešno pot med bralce in uporabnike, ki jih bo navduševala nad to skrivnostno in ogroženo skupino rastlin, ko bo nekega dne doživela naslednjo izdajo, pa bi kazalo upoštevati nekatere zgoraj omenjene namige.

NEJC JOGAN

Dopolnilo k prispevku »Wraberjev dan 2021 – srečanje slovenskih botanikov« (Hladnikia 48: 63-65)

Ko smo v številki 48 naše revije poročali o Wraberjevem dnevu 2021, tradicionalnem jesenskem srečanju botanikov, ki je potekal 6. novembra 2021 v Mariboru, se nam je zgodila nerodnost: pomotoma smo izpustili omembo prispevka Nine Šajna, Mirjane Šipek in Eve Horvat »Ko se tujerodne vrste srečajo«. Prispevek je na srečanju predstavila dr. Nina Šajna. S sodelavkami je raziskovala srečanja tujerodnih vrst na primeru azijskega hrošča semenarja, katerega ličinka se zavrtva v seme gledičevke, ki lahko zato bodisi ne kali bodisi v nekaterih primerih celo lažje, ker ima seme gledičevke zelo trdo semensko ovojnico. Predavateljici se iskreno opravičujemo.

VALERIJA BABIJ in uredništvo revije Hladnikia